

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 2 a luvun 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 2 a luvun 2 §:n muuttamisesta (HE 271/2018 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Katariina Paakkanen, oikeusministeriö
- erityisasiantuntija Pertti Nieminen, valtiovarainministeriö
- poliisitarkastaja Konsta Arvelin, Poliisihallitus
- ylitarkastaja Mika Luttinen, Verohallinto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Helsingin käräjäoikeus
- Valtakunnansyyttäjänvirasto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia siten, että päiväsakon rahamäärän laskemisen perusteena käytettävästä verotuksesta säädettäisiin rikoslain sijaan valtioneuvoston asetuksella. Esityksen tavoitteena on estää päiväsakon rahamäärän pohjana olevan verovuoden sattumanvarainen vaihtelu, joka muutoin aiheutuisi muutoksista verotusmenettelystä annetussa laissa ja tulevassa verotuskäytännössä. Tarkoituksena on antaa myöhemmin valtioneuvoston asetus, jonka mukaan kuukausitulon laskemisen perusteena oleva verovuosi määräytyisi kaikille yhdenvertaisesti.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kesäkuussa 2019.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslain 2 a luvun 2 §:ää siten, että päiväsakon rahamäärän laskemisen perusteena käytettävästä verotuksesta säädetään jatkossa rikoslain sijaan valtio-

Valiokunnan mietintö LaVM 15/2018 vp

neuvoston asetuksella. Tavoitteena varmistaa sakotettavien yhdenvertainen kohtelu estämällä päiväsakon rahamäärän pohjana olevan verovuoden sattumanvarainen vaihtelu, joka muutoin aiheutuisi muutoksista verotusmenettelystä annetussa laissa ja tulevassa verotuskäytännössä.

Nykyisen lainsäädännön mukaan päiväsakon rahamäärän laskemisen perustana ovat viimeksi toimitetun verotuksen mukaiset tulot (rikoslain 2 a luku, 2 §, 3 mom.). Kaikkien luonnollisten henkilöiden verotus on tähän asti päättynyt samanaikaisesti verovuotta seuraavan vuoden lokakuun viimeisenä päivänä. Verotusmenettelyä koskevan lain uudistus (15/2018) on aiheuttanut sen, että vuodesta 2018 lähtien verotus tulee päättymään luonnollisten henkilöiden kohdalla eri aikoina. Muutos aiheuttaa sen, että nykyisen rikoslain mukaan esimerkiksi syyskuussa 2019 määrättäviä päiväsakon rahamääriä laskettaessa tulojen perusteeksi tulisi joko jo vuonna 2019 päättynyt verotus tai vuonna 2018 päättynyt verotus riippuen siitä, mihin aikaan sakotettavan henkilön verotuksen päättymispäivä vuonna 2019 osuu. Lakivaliokunta yhtyy esityksen perusteluissa (s. 2) todettuun näkemykseen siitä, että yhdenvertaisuusperiaate huomioon ottaen tulee pyrkiä siihen, että kaikkien ihmisten päiväsakkojen perusteena oleva kuukausitulo lasketaan yhtä tuoreiden verotustietojen perusteella.

Edellä selostetun epäkohdan korjaamiseksi rikoslakia ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, että viittaus viimeksi toimitettuun verotukseen poistetaan rikoslain 2 a luvun 2 §:n 3 momentista ja pykälän 5 momenttiin sisällytetään sen sijaan asetuksenantovaltuus päiväsakon rahamäärän perusteena käytettävästä verotuksesta. Tarkoitus on myöhemmin antaa valtioneuvoston asetus, jossa päiväsakon rahamäärän pohjana olevaksi verotukseksi määrätään viimeisin verotus, joka on päättynyt edellisen lokakuun lopussa tai sitä ennen. Asetusluonnos on hallituksen esityksen liitteenä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä varmistaa verovelvollisten yhdenmukaisen kohtelun takaamalla sen, että kaikkien tietyinä aikana sakotettavien henkilöiden päiväsakon rahamäärän perustana käytettävä verovuosi on sama. Käytännössä tämä merkitsee nykyisen käytännön jatkumista. Muutos helpottaa myös mahdollista tulevaa reaaliaikaisten verotustietojen käyttöä päiväsakon rahamäärän laskemisessa, sillä tämän huomioiminen olisi myöhemmin mahdollista lakimuutoksen sijaan asetusta muuttamalla.

Hallituksen esityksestä ilmenevän sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 271/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 29.1.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan mietintö LaVM 15/2018 vp

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Antti Rantakangas kesk
varajäsen Eeva-Maria Maijala kesk
varajäsen Sanna Marin sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto